

ภาษาถิ่นกับวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวภูไท กุฉินารายณ์ กาฬสินธุ์ Dialects and Folk Cultures Phu Tai Kuchinarai Kalasin

ดร.กิตติวัฒน์ ไชยสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

ภาษาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของชาติเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชาติที่สะท้อนให้ทราบถึงสภาพอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดปรัชญา ค่านิยม รวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และเหตุการณ์ช่วงต่างๆ ในประวัติศาสตร์วิธีทำความเข้าใจระหว่างคนกับคน เป็นการสื่อสารที่แสดงออกได้หลายวิธี เช่น การพูด การเขียน การแสดงท่าทาง

ความหมายภาษาถิ่นผู้ไท คือ คำที่ใช้เรียกภาษาที่ใช้พูดกันในหมู่ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่างๆ กัน โดยมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญของภาษานั้น ซึ่งแสดงถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น สามารถทำให้ผู้พูดและผู้ฟังมีความรู้สึกว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน การที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้านต้องอาศัยสืบภาษาถิ่น เพราะภาษาแสดงถึงวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชนนั้นๆ ภาษาถิ่นภูไท จะมีเอกลักษณ์ทางภาษาของตนด้วยและมักเป็นเรื่องของภาษาพูด หรือภาษาท่าทางมากกว่าการกำหนดภาษาหลัก หรือภาษาถิ่นนั้นนักภาษาศาสตร์จะพิจารณาคุณลักษณะในเชิงภาษาเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ภาษาภูไท และภาษาลาว ถือว่าต่างก็เป็นภาษาถิ่นของกันและกัน แต่เนื่องจากภาษาถิ่นทั้งสองอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของสองประเทศโดยทั่วไปจึงถือว่าเป็นคนละภาษาหากชุมชนในท้องถิ่นใช้ภาษาหรือสวดแทรกในภาษาถิ่นในการนำชม

วัฒนธรรมพื้นบ้านในเผ่าของตนเองก็จะทำให้มีเสน่ห์ให้กับวัฒนธรรมของตนเอง การใช้ภาษาถิ่นนอกจากจะแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์แล้วก็ยังเป็นการอนุรักษ์ส่งเสริมให้กับชุมชนของตนเอง

คำสำคัญ: ภาษาถิ่นวัฒนธรรม วัฒนธรรมพื้นบ้าน ภาษาถิ่นกับวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวภูไท กาฬสินธุ์

Abstract

Language is a vital aspect of the cultural heritage of the nation as uniquely reflective of the national mood, make them aware of the feelings, thoughts, philosophies, values, including economic, political and social events of various ranges. History how understanding between people and people. Communication is expressed in many ways, such as speaking, writing, gestures.

The meaning of the dialects term for a language that is spoken among the people in different geographic areas, with the key characteristics of the language. It represents the culture, tradition and local identity can make the speaker and the listener a sense that the same group. The study will also

need to rely on the traditional dialect. It is a language that represents the real life of the local community. The dialect of each resident It has a unique language of their own. And often a matter of language or more of body language to determine the primary language or the dialect Linguists will feature in the English language, for example, Phu Tai and Lao are considered a dialect of each other. But because the two dialects in the geographical area of the country. Generally, it is considered a separate language. If the local community, language or depictions of dialect in the folk culture of their tribe to make it attractive to their own culture. In addition to demonstrating the use of dialect is unique, it is also encouraging conservation to their communities.

Keywords: Language, Dialect, culture, folk culture, Dialects and folk cultures Phu tai Kuchinarai Kalasin

บทนำ

ภาษาผู้ไท (ภูไท) พบแค่บริเวณสองฝั่งโขงคือ ภาคอีสานของไทยและสปป.ลาวตอนกลาง บริเวณแขวงคำม่วนและแขวงสะหวันนะเขต ภาษาผู้ไท (ภูไท) นั้นอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทย ลาว แสก โย้ยญ้อ พวนและภาษาอื่นๆ อีกเกือบร้อยภาษา ซึ่งอยู่ในตระกูลไท-กะได ภาษาตระกูลไท (ราวๆ สาม พันปีที่แล้วอยู่ที่กวางสีและทางตั้งบริเวณจีนตอนใต้ คนที่ใช้ภาษาไท-กะได นี่น่าจะเป็นผู้วาดภาพเขียนสีที่ผาเขาฮั่วซานในมณฑลกวางสี เมื่อประมาณ

2,200-2,400 ปีที่แล้วและต่อมาน่าจะเป็นผู้ผลิตกลองมะโหระทึกในสมัยของ ไป่เยว่ร้อยละแปดพันเจ็ดร้อย ราวๆ 2,000 ปีที่แล้ว ในปัจจุบันยังพบภาษาไท-กะได ในบริเวณจีนตอนใต้ลงไปจนจรดชายแดนลาว-เขมร ภาคใต้ของไทยและทางตอนเหนือของพม่าไปจนถึงรัฐอัสสัมทางตะวันออกของอินเดีย

กลุ่มชาติพันธุ์ ภูไท มีการบันทึกทางประวัติศาสตร์ครั้งแรก จากเอกสารรัชกาลที่ 3 เขียนถึงเมืองวังว่า อยู่ลาวตอนกลาง และได้ถูกกวาดต้อนมาอยู่ทางภาคอีสานของไทย เมื่อประมาณ 180 ปีที่แล้ว ผู้เฒ่าผู้แก่ได้กล่าวเอาไว้ว่า ได้อพยพมาจาก “เมืองบก เมืองวัง” แขวงสะหวันนะเขตประเทศลาว ส่วนประวัติศาสตร์ของผู้ไทก่อนรัชกาลที่ 3 หรือก่อนเจ้าอนุวงศ์ยังไม่ชัดเจน ข้อมูลชุดที่สองเป็นการสัมภาษณ์เจ้าเมืองพิณ เมื่อ 135 ปีที่แล้ว ท่านกล่าวว่าก่อนหน้านั้นภูไทได้อพยพมาจากทางเหนือ จาก น้ำน้อย ซึ่งน่าจะ หมายถึง น้ำน้อย อ้อยหนู แต่เจ้าเมืองพิณไม่ได้กล่าวถึงเมืองแถนและสิบสองจุไทย ในเวียดนามเหนือ ส่วนการปกครองของผู้ไทในช่วงนั้นแบ่งเป็น 3 เมืองและมีเจ้าปกครองในแต่ละเมือง ได้แก่ เมืองพิณ เซโปนและเมืองวัง

เนื้อหาในบทความประกอบด้วยสี่ส่วน ได้แก่

1. อธิบายเรื่องของภาษาถิ่นภูไท ประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ คำนิยมของภาษาถิ่น การอนุรักษ์ภาษาถิ่นภูไท ประวัติชาผู้ไท (ภูไท) การตั้งถิ่นฐานของชนชาวผู้ไทในประเทศไทย ภาษาถิ่นภูไท
2. เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวภูไท กล่าวถึง ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้าน
3. ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาถิ่นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านที่อาจจะสูญหายในด้านความสัมพันธ์และคุณค่าของภาษาถิ่นที่มีต่อวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวภูไท
4. สรุปข้อเสนอแนะจากทัศนคติของผู้เขียน

ความหมายของภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น คือ คำที่ใช้เรียกภาษาที่ใช้พูดกันในกลุ่มผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ต่างๆ กัน โดยยังคงมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญของภาษานั้น แนวคิดในการจำแนกภาษาถิ่น มักพิจารณาจากลักษณะเชิงสังคม ซึ่งเป็นลักษณะแปรผันอย่างหนึ่งของภาษาที่พูดกันในชนชั้นสังคมต่างๆ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดภาษาถิ่นต่าง ๆ หรือภาษาถิ่นย่อยมานั้น เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตย์ ได้ให้เหตุผลใหญ่ๆ อยู่ 3 ประการคือ

1. ภูมิศาสตร์อยู่คนละท้องถิ่นขาดการไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันเป็นเวลานานหลายชั่วอายุคนถ้าต่างถิ่นต่างไม่ไปมาหาสู่กันเป็นเวลานานๆ ทำให้กลุ่มชนชาติไทยรวมทั้งภาษาของกลุ่มเขาเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นภาษาถิ่นอื่นๆ ซึ่งไม่เหมือนกันกับภาษาดั้งเดิมในที่สุด

2. กาลเวลาที่ผ่านไปจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและตามเทคโนโลยีต่างๆ ที่เปลี่ยนไปกล่าวคือมีการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ที่เรียกยากกว่าไปเรียกคำศัพท์ที่เรียกง่ายกว่าจะหดรัดกว่า

3. อิทธิพลของภาษาอื่นที่อยู่ใกล้เคียงซึ่งเป็นชนหมู่มากมีอิทธิพลกว่ามีการยืมคำศัพท์จากภาษาที่มีอิทธิพลกว่า

เสน่ห์ที่สำคัญของภาษาถิ่นไทย นอกจากจะใช้สื่อความหมายกับบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันให้เข้าใจตรงกันแล้ว ภาษาถิ่นไทยยังมีความโดดเด่นในการช่วยรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น การศึกษาและเรียนรู้ภาษาถิ่นนั้น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยนอกจากทำให้เราได้สัมผัสกับความงดงามของภาษาถิ่นในแต่ละท้องถิ่นแล้ว การที่เราได้รู้และเข้าใจภาษาถิ่น ยังช่วยให้เราได้เรียนรู้วัฒนธรรมทั้งในอดีตและปัจจุบันของแต่ละท้องถิ่น นั้นๆ โดยปริยาย

ฉันทส ทองช่วย (2534, หน้า 13-15) กล่าวว่า ภาษาถิ่น เป็นภาษาของกลุ่มชาติที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ เช่นภาษาไทยถิ่นเป็นภาษาของกลุ่มชาวไทย ซึ่งอาศัยกระจุกกระจายอยู่ทั่วประเทศภาษาถิ่นของชนกลุ่มใดย่อมเป็นภาษาที่มีความสำคัญต่อชนกลุ่มนั้นมากที่สุดเพราะเป็นภาษาที่ใช้พูดติดต่อสื่อสารร่วมกันมาตั้งแต่เกิดโดยสามารถพิจารณาจากเจ้าของภาษาและผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับภาษาได้ดังนี้

1. ภาษาถิ่นเป็นภาษาประจำถิ่นของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นภาษาที่ต้องใช้ติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน เป็นภาษาที่ใช้มาตั้งแต่แรกเกิดได้เรียนรู้ จดจำ สืบทอดและร่วมรับในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเป็นภาษาที่มีความสำคัญในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตภาษาถิ่นจึงมีความสำคัญต่อกลุ่มชนผู้เป็นเจ้าของภาษานั้นๆ มากที่สุด

2. ภาษาถิ่นเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งที่ควรศึกษาเพราะการศึกษาภาษาถิ่นจะช่วยให้เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนได้ทางหนึ่ง ภูมิปัญญาของชาวบ้านด้านต่างๆ เช่น เพลงกล่อมเด็ก นิทาน ปริศนาคำทาย ชื่อบุคคลชื่อพืชและชื่อสัตว์ ชื่อสิ่งของเครื่องใช้ ชื่ออาหารเครื่องดื่ม บทสวดในพิธีกรรมและวรรณกรรมท้องถิ่นต่างๆ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารถ่ายทอดทั้งสิ้น

3. ภาษาถิ่นเป็นรากฐานทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนเราอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มระดับชาวบ้านที่ใช้ภาษาเดียวกันในชีวิตประจำวันสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคนจะต้องมีประวัติความเป็นมาาร่วมกันเช่นชาวไทยถิ่นตากใบกับชาวมลายูเชื้อสายไทยในอำเภอตะปุลรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ซึ่งพูดภาษาไทยถิ่นตากใบในชีวิตประจำวันอยู่ในขณะนี้จะต้องมีประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนร่วมกันมาในอดีตปัจจุบันก็ต้องเกี่ยวข้องกันมาเป็นเวลาหลายร้อยปี

แสดงว่าเราสามารถใชภษาถิ่นเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชนได้

4. ภาษาถิ่นเป็นบ่อเกิดของวรรณกรรมท้องถิ่น ผลการสำรวจวรรณกรรมท้องถิ่นที่สืบทอดกันด้วยวาจา หรือเป็นเรื่องเล่าที่สืบทอดกันมาปากต่อปาก (มุขปาฐะ) และวรรณกรรมที่ได้มีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น วรรณกรรมสมุดข่อย วรรณกรรมใบลาน และศิลาจารึก พบว่ามีจำนวนมหาศาล วรรณกรรมเหล่านี้มีหลายประเภท เช่น วรรณกรรมเกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ นิทานประโลมโลก ตำนาน เป็นต้น วรรณกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญคือ เป็นวรรณกรรมที่ใชภษาถิ่นเป็นสื่อในการถ่ายทอด ดังนั้นถ้าไม่มีภาษาถิ่นวรรณกรรมท้องถิ่นเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

นิยามภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น ประกอบด้วยคำ 2 คำ ได้แก่ คำว่า “ภาษา” และ “ถิ่น” ซึ่งแต่ละคำพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539) ได้ให้คำจำกัดความดังนี้

“ภาษา” น. เสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้ คำพูด ถ้อยคำที่ใช้พูดกัน ; โดยปริยายหมายถึง คนหรือชาติ ที่พูดภาษานั้นๆ เช่น นุ่งห่ม และแต่งตัวตาม ภาษา หรือหมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจ “ถิ่น” น. ที่ แดน ที่อยู่ เช่น ถิ่นเสือ ถิ่นผู้ร้าย เมื่อนำคำทั้ง 2 คำ มาเรียงเข้ากันเป็นกลุ่มคำหรือวลี จึงได้คำว่า “ภาษาถิ่น” ซึ่งหมายถึงภาษาที่ใช้พูดติดต่อสื่อสาร ตามท้องถิ่นต่างๆ สื่อความหมายเข้าใจกันในท้องถิ่นนั้นๆ

การอนุรักษ์ภาษาถิ่นภูเก็ต

ภาษาถิ่นภูเก็ต หรือ สำเนียงซึ่งถ้าอ้างอิงใน

ความหมายของสารานุกรมเสรี คือ ภาษาเฉพาะของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่มีรูปลักษณะเฉพาะตัว ทั้งถ้อยคำและสำเนียง เป็นต้น จากที่ได้ศึกษาหัวข้อเรื่อง “การอนุรักษ์ภาษาถิ่น” พบว่า ภาษาถิ่นภูเก็ต กำลังจะสูญหายไป เพราะปัจจุบันวัยรุ่นยุคใหม่ส่วนใหญ่พูดแต่ภาษากลาง แต่ไม่นิยมพูดภาษาถิ่นของตนเอง เหมือนกับว่า เมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมปัจจุบัน สังคมในเมืองกรุง ต้องพูดแต่ภาษากลาง เพราะกลัวคนอื่นจะคิดว่า ตัวเองแปลกประหลาด บ้านนอก บางคนอาจจะโดนเหยียดด้วยสายตา ท่าทาง ของคนที่ได้ยินได้ฟัง แต่บางคนอาจไม่คิดแบบนั้นเพราะเมื่อเข้ามาอยู่ในสังคมเมืองกรุง คนส่วนใหญ่ก็มาจากต่างจังหวัดทั้งนั้น ก็อาจจะคิดว่าคนอื่นอาจจะฟังภาษาบ้านเรา หรือภาษาถิ่นของเราไม่รู้เรื่อง ดังสำนวนที่ว่า เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม

ดังนั้น การไม่พูด เพราะกลัวคนอื่นมองว่าแปลกประหลาด หรือจะคิดว่าคนอื่นจะฟังไม่รู้เรื่อง ปัญหาเหล่านี้ ทำให้ภาษาถิ่น อาจสูญหายไปได้ เนื่องจากไม่มีใครพูด และเด็กรุ่นใหม่ก็ไม่มีใครปลูกฝังให้พูดภาษาของตัวเอง เราจึงไม่ควรละเลยหรือปล่อยให้ภาษาถิ่นของเราสูญหายไปด้วยปัญหาเพียงแค่นี้

ถึงแม้โลกจะเปลี่ยนแปลงเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นตัวเร่งให้ภาษาถิ่นสูญหายไป แต่การอนุรักษ์ส่งเสริม และสนับสนุนภาษาถิ่นภูเก็ต ภูมินิราชาลัย กาสสินธุ์ให้คงอยู่เป็นภาษาถิ่นของตนตลอดไป สามารถทำให้ผ่านสื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบัน และควรนำภาษาท้องถิ่นเข้าสู่ระบบโรงเรียนของแต่ละพื้นที่ เพื่อส่งเสริมภาษาถิ่นภูเก็ตในด้านการเรียนการสอนโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษา ท่าทาง สำนวน หรือแม้กระทั่ง วัฒนธรรมท้องถิ่นมาที่จะช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดการเรียนรู้ รับรู้ เด็กจะมีความกล้าที่จะแสดงออก ในการพูดภาษาถิ่นของตนเอง

ทั้งยังต้องช่วยกันรณรงค์ ส่งเสริมให้ได้กว้างร่นในยุคปัจจุบัน เห็นว่าภาษาท้องถิ่นของตนเองนั้นมีความสำคัญ และมีคุณค่า เป็นภาษาที่สวยงาม เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ที่เราทุกคนต้องช่วยกันรักษาเพื่อให้ภาษานั้นยังคงอยู่ต่อไป ซึ่งสถาบันแรกที่ควรมึบทบาทในเรื่องนี้ คือ ดังนั้นสถาบันครอบครัวเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้ว่าภาษาถิ่นผู้ไทรักษาวัฒนธรรมผู้ไทได้ อธิบาย ให้เห็นถึงความสำคัญ เกี่ยวกับภาษาผู้ไทว่ามีความสำคัญอย่างไร และปลูกฝังให้เด็กไม่อายุ ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมผู้ไทก็จะแสดงให้เห็นถึงภาษาถิ่นผู้ไท 3 คืออะไร ไม่เข้าใจครับ ส่วนสถาบันที่สองคือคนในสังคม ที่ไม่ควรแสดงอาการ ทำรังเกียจหรือเห็นว่าคนพูดภาษาถิ่นของตนเองเป็นสิ่งแปลกประหลาด เราควรยกย่องด้วยซ้ำ เพราะภาษาถิ่นมีคุณค่าควรแก่การรักษา

ประวัติชาวผู้ไท (ภูไท)

สันนิษฐานว่าถิ่นเดิมของชาวผู้ไท (ภูไท) กุฉินารายณ์ กาฬสินธุ์ ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของมณฑลยูนนานในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่อมาจึงได้อพยพเข้าไปตั้งอาณาจักรที่ดินแดนสิบสองจุไทย มีเมืองแก่งเป็นเมืองหลวง เมืองไหล หรือ ไลเจา เป็นเมืองสำคัญรองลงมาและเมืองเล็กเมืองน้อยอีก 10 เมือง รวมเป็น 12 เมือง บริเวณแห่งนี้เป็นตะเข็บรอยต่อของอาณาจักรจีน ญวน ลาว และยังใกล้ชิดกับล้านนาและพม่าอีกด้วยบางครั้งแคว้นสิบสองจุไทยยังเคยตกอยู่ในอำนาจอิทธิพลของอาณาจักรต่างๆ ดังกล่าวด้วย แคว้นสิบสองจุไทย มีอาณาจักรกว้างขวางมาก ทิศเหนือติดกับฮุนหน่าของจีนทิศตะวันออกติดกับแคว้นตังเกี๋ยของญวน ทิศตะวันตกติดกับสิบสองปันนาซึ่งขึ้นกับพม่า ทิศใต้ติดต่อกับศรีสัตนาคนหุตหรือล้านช้าง จากการที่มีดินแดนติดต่อกับหลายอาณาจักร ทำให้อาณาจักรต่างๆ เหล่านั้นเข้ามามี

อิทธิพลต่อแคว้นสิบสองจุไทยแล้วแต่ว่าช่วงนั้นใครจะมีกำลังเข้มแข็งกว่ากัน บรรดาอาณาจักรดังกล่าวแล้ว ล้านช้างจะมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาได้แก่ญวนและจีน แคว้นสิบสองจุไทยต้องส่งเครื่องราชบรรณาธิการถวาย 3 ชนิดนี้ จนได้ชื่อว่า เมืองสามฝ่ายฟ้าหรือ เมืองสามส่วยฟ้าเมืองแก่ง ซึ่งเป็นเมืองหลวงอยู่ใกล้ชิดกับลาว จึงถือธรรมเนียมแบบลาว เรียกตนเองว่า ผู้ไทดำ ส่วนเมืองไลตั้งอยู่ติดไปทางจีนก็ถือธรรมเนียมแบบจีน เรียกตนเองว่า ผู้ไทขาวผู้ไทดำกับผู้ไทขาวนั้นพูดภาษาเดียวกันต่างกันตรงที่เวลาไปงานศพ ผู้ไทดำจะแต่งชุดสีดำตามธรรมเนียมลาว ส่วนผู้ไทขาวจะแต่งหรือไว้ทุกข์ด้วยสีขาว ตามธรรมเนียมของจีน (สุนทร ภูศรีฐาน, ม.ป.ป., 8)

การตั้งถิ่นฐานของชนชาวผู้ไทในประเทศไทย

ชาวผู้ไทได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ในรัชสมัยของพระเจ้าธนบุรีเมื่อราวปี พ.ศ. 2512 โดยพระเจ้ากรุงธนบุรี โปรดฯ ให้เจ้าพระยาจักรกรี เป็นแม่ทัพไปตีเมืองเมืองล้านช้าง แล้วกวาดต้อนชาวผู้ไทมาอยู่แถบภาคกลางของประเทศไทย คือ อยู่ที่จังหวัดเพชรบุรี เป็นการทดแทนคนไทยที่ถูกพม่ากวาดต้อนไปเมื่อคราวเสียกรุงศรีอยุธยา จนต่อมาในรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ยกทัพไปปราบกบฏเจ้าอนุวงศ์ และได้กวาดต้อนครอบครัวของชาวผู้ไทจากเมืองต่างๆ ในประเทศลาวที่เมืองวัง เมืองคำม่วน เมืองมหาชัย ให้เข้ามาอยู่ในภาคอีสานของประเทศไทย โดยให้อยู่ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ สกลนคร และนครพนม โปรดให้ตั้งบ้านเมืองขึ้นปกครองต่อกันมา เป็นเมืองใหญ่ๆ ที่มีชาวผู้ไทอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คือ เมืองเรณูนคร เมืองกุศสินารายณ์ เมืองคำชะอี และเมืองพรรณานิคม นอกจากนั้นก็กระจัดกระจายไปตามจังหวัด

ต่างๆ คือ อุบลราชธานี โยธธ ร้อยเอ็ด และอุดรธานี (ถวิล เกสรราช, 2512, 1-3)

ชาวภูไทมีลักษณะความเป็นอยู่แบบครอบครัวใหญ่ในบ้านเดียวกัน เป็นกลุ่มคนทำงานที่มีความขยันขันแข็ง มัธยัสถ์ ทำงานได้หลายอาชีพเช่น ทำนา ทำไร่ คำวัว คำควาย นำกองเกวียนบรรทุกสินค้าไปขายต่างถิ่นเรียกว่า ‘นายฮ้อย’ เผ่าภูไทเป็นกลุ่มที่พัฒนาได้เร็วกว่าเผ่าอื่น มีความรู้ความเข้าใจและมีความเข้มแข็งในการปกครอง มีหน้าตาที่สวยงาม ผิวพรรณดี กริยามารยาทเข้มข้อย มีอัธยาศัยไมตรีในการต้อนรับแขกแปลกถิ่นจนเป็นที่กล่าวขวัญถึง

ภาษาถิ่นภูไท

ภาษาที่ใช้เป็นภาษาภูไท และยังคงรักษาไว้ได้ด้วยดีตลอดมาภาษาภูไทเป็นภาษาที่พูดแปร่งไปจากภาษาลาวและภาษาไทยภาคกลางซึ่งไม่สามารถอธิบายเป็นภาษาเขียนได้ เพราะหลายคำเสียงไม่ตรงกับวรรณยุกต์ใดจะยกตัวอย่างคำบางคำที่พอจะอธิบายเป็นภาษาเขียนได้พอใกล้เคียง ดังนี้

1. คำที่มีสระ เอีย, เอือ, อัว จะเป็นสระ - , -อ, -โอ เช่น เมีย - เม , เขียน - เชน , เขียด - เคด เสือ - เสอ, เลือด - เลิด, เมือง - เมิง , ผัว - โผ , ด่วน - โดน , - โสน
2. สระ ไ, อัย บางคำจะเป็นสระ -อ เช่น ไต้-เต้อ (เสียงแปร่งอยู่ระหว่างวรรณยุกต์เอกและโท คือ ใส่-ขอ ให้ (สิ่งของ)-เห้อ (เสียงแปร่ง) ใหม่-เมอ
3. พยัญชนะ ข จะเป็นตัว ห เช่น เขียง-เหง ขาย- หาย ของเขา- หองเขา,เขา (สัตว์)-เขา
4. พยัญชนะ ร จะเป็น ฮ เช่น เรือ-เฮือ เรือน-เฮือน รอย-ฮอย ร้อง-ฮ้อง รับประทาน
5. คำที่สะกดด้วย ก. ไก่ จะไม่มีเสียงตัวสะกด และสระจะเป็นสระเสียงสั้น เช่นแตก-แต๊ะ แบก-แบ๊ะ ผูก-พู สาก-ชะ ปาก-ปะ

6. บางคำที่มีเสียงสระ อี จะเป็นเสียงสระ -เอ เช่น ลึก - เล็ก ผึ่ง- ผั่ง (เสียงแปร่ง = .อ...อ...อ.)

7. บางคำมีคำเรียกเฉพาะที่ไม่มีคำทางภาษาไทยเลย เช่นสิ่งของหาย- เฮ้ /หายเจ็บหายไข้ - ดีเจ็บดีไข้ (แปร่ง) / ท้ายทอย - กะดัน (แปร่ง) / หัวเข่า - โหโค้ย / ผิดไข้ - มีไข้ (แปร่ง)/ ตาตุ่ม - ป้อมเพอะ /ไปไหน - ไปซิเลอ / ผู้ใด -ใคร - เพอ / อยากกินข้าว - เยอะกินข้าว (แปร่ง) ฯลฯ

คำศัพท์ภาษาภูไท

คำศัพท์ภาษาผู้ไท	ความหมาย
เจ้าไปเผอมา	คุณไปไหนมา
พะเหลอเต๊ะ	อะไรนะ
เอ็ดเผออยู่	ทำอะไรอยู่
เจ้าคือซี้ค่านแพ๊ะ	คุณทำไมซี้เกียจจัง
อยู่ซื่อซื่อ	อยู่เฉยๆ
ญาเว้าสี่ชะ	อย่าพูดเกินไป
เป็นแนวเล่อ	เป็นอย่างไร
มากินเข้านมเด่ว	มากินข้าวด้วยกัน
ไปนมเด่ว	ไปด้วยกัน
เว้าเผอเด่ว	พูดอะไรกัน
ซั่มบายตีบ	สบายดีไหม
ญาเอ็ด	ไม่ต้องทำ
แม่นบ่	ใช่หรือเปล่า
มาเอ็ดเผอ	มาทำไม
อยู่ซิเลอ	อยู่ที่ไหน

หมวดผลไม้

คำศัพท์ภาษาผู้ไท	ความหมาย
มะมั้ง	มะม่วง
มะซี้ด้า	ฝรั่ง
มะเขือ	มะเขือ
มะแก้ง	ส้มโอ
มะเคบ	น้อยหน่า
มะนัด	สับปะรด
มะมี	ขนุน
มะทัน	พุทรา

หมวดผลไม้

คำศัพท์ภาษาไทย	ความหมาย
มะหาม	มะขาม
มะอุบ	ฟักทอง
มะหุ้ง	มะละกอ
มะโทตัน	ถั่ว

หมวดบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

คำศัพท์ภาษาไทย	ความหมาย
ปะตูบอง	หน้าต่าง
ตาล้างเอน	ใต้ถุนบ้าน
เอน	บ้าน
เอนไฟ/โค	เรือนครัว
ห้องโสม	ห้องนอน
ผะล่าน	ฝาบ้าน
โห้กะได้/กะได้	บันได
ป่องเยียม	รูที่แอบดู
กะเป้ง	ระเบียง
โค้น	ที่เก็บของบนหลังคาบ้าน
ตะเท้ง	บนบ้าน
โคงเอน	ในบ้าน

หมวดสัตว์

คำศัพท์ภาษาไทย	ความหมาย
แมงงอด	แมงป่อง
กับแก	ตุ๊กแก
กะปู้	ปู
ขังคะ	คางคก
จะเข็บ	ตะขาบ
กะป้อม	กิ้งก่า
หีน	ตัวเลียด
จะเก๊ะ	จิ้งเหลน
จะเก้น	จิ้งจก

หมวดร่างกาย

คำศัพท์ภาษาไทย	ความหมาย
หุดัง	จมูก
สู้ปะ	ปาก
หุแท้/ซี้แอ	รักแร้
ใส่ป้อ	สะดือ
โห้เค้ย	หัวเข่า
หน้าแด่น	หน้าผาก
กะดัน	ท้ายทอย

วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวภูไท

1. ความหมายของวัฒนธรรมพื้นบ้านเผ่าภูไท
มนุษย์ไม่อาจจะอยู่เพียงลำพังคนเดียวได้จำเป็นต้องอยู่รวมกลุ่มกันเพื่อที่จะพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันครั้งเมื่อมนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากแล้ว ก็ต้องมีข้อกำหนด กฎเกณฑ์ เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก และได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นกฎหมายในที่สุดขณะที่อีกด้านเป็นระเบียบแบบแผนการปฏิบัติที่สังคมยอมรับว่าดี ว่าถูกต้องโดยไม่ได้เป็นการบังคับ แต่เป็นการสมัครใจ ทำและยอมรับปฏิบัติกันเรื่อยมา นั่นคือสิ่งที่เรียกว่า วัฒนธรรม ซึ่งมนุษย์ได้สร้างวัฒนธรรมขึ้นเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม

“วัฒนธรรม” เกิดจากความรู้ ความคิด ภูมิปัญญา ความเชื่อที่สั่งสมกันมาเป็นเวลายาวนาน ได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมา มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม เช่น สิ่งก่อสร้าง เครื่องนุ่งห่ม อาหาร การกินส่วนวัฒนธรรมที่นามธรรม เช่น คุณธรรม จริยธรรม จารีตประเพณี ความเชื่ออุดมคติ ในวัฒนธรรมประจำเผ่า หรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน ในที่นี้จะกล่าวถึงวัฒนธรรมประจำเผ่าภูไทกาฬสินธุ์ เท่านั้น

พทยา สายหู (2531) ได้ให้คำนิยามว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านหมายถึง การรวมเรื่องศิลปะทุกแขนง ธรรมเนียมและประเพณีทุกอย่างของชีวิตทั้งภาษา ภาษิต การละเล่น การทำงาน เครื่องใช้ภายในบ้าน นอกบ้าน

สายสุรี จุติกุล (2531) ได้ให้คำนิยามว่า วัฒนธรรมพื้นบ้านหมายถึง วิถีชีวิตของคนพื้นบ้าน เป็นสิ่งที่ชาวบ้านในท้องถิ่นสร้างขึ้น ภาษา ประเพณี การปรุงอาหาร และวิธีการรับประทานอาหาร ความเป็นอยู่ ค่านิยม และศิลปะการแสดง จิตกรรมสถาปัตยกรรม เป็นต้น

วัฒนธรรมการแต่งกาย

โดยลักษณะทางสังคม ชาวภูไท (ผู้ไทย) เป็นกลุ่มที่มีความขยัน และอดออมเป็นพิเศษ และมีวัฒนธรรมในเรื่องการถักทอเสื้อผ้าเด่นชัด จึงปรากฏเสื้อผ้าชนิดต่างๆ ทั้งผ้าฝ้าย ผ้าไหมในกลุ่มชาวภูไท (ผู้ไทย) โดยเฉพาะผ้าแพรวานับว่ามีวัฒนธรรมเรื่องเสื้อผ้าเด่นชัดมาก

ผ้าชิ้น วัฒนธรรมของกลุ่มภูไทกุนินารายณ์ ภาพลัทธิที่เด่นชัด คือ การทอผ้าชิ้นหมี่ตีนต่อเป็นผืนเดียวกับผ้าผืน เช่น ตีนต่อขนาดเล็ก กว้าง 4 ถึง 5 นิ้ว (มือ) ที่เรียกว่า ตีนเต้า เป็นที่นิยมในหมู่ภูไท ทอเป็นหมี่สาด มีหม้อย้อมคราม จนเป็นสีครามเกือบเป็นสีดำ แต่ชาวบ้านเรียกว่าผ้าดำหรือชิ้นดำ ลักษณะเด่นของชิ้นหมี่ชาวภูไท คือการทอและลวดลาย เช่น ทอเป็นลายขนาดเล็กๆ นอกจากนี้มีลายอื่นๆ เช่น หมี่ปลา หมี่ตุ้ม หมี่กระจิง หมี่ข้อ ทำเป็นหมี่คัน มิได้ทอเป็นหมี่ทั้งผืน แต่หากมีลายต่างๆ มาคันไว้ สีที่นิยมคือ สีเขียว สีน้ำเงิน สีแดง สีม่วง พื้นมักใช้เครือหูกฝ้าย สีเปลือกอ้อย นอกจากนี้ยังพบผ้ามัดหมี่ฝ้ายขาวสลับดำในกลุ่มผู้ไทยเสื้อ นิยมทำเป็นเสื้อแขนกระบอก สามส่วนติดกระดุมธรรมดา กระดุมเงิน หรือเหรียญ

สตางค์ เช่น เหรียญสตางค์ห้า สตางค์สิบ มาติดเรียงเป็นแถว นิยมใช้เป็นผ้าย้อม ครามเข้มใน ราว พ.ศ. 2480 โดยมีผู้นำผ้าขลิบแดงติดชายเสื้อ

ผ้าห่ม การทอผ้าผืนเล็กๆ เป็นวัฒนธรรมของชาวกลุ่มพื้นอีสานมานานแล้วผ้าห่มใช้สำหรับห่มแทนเสื้อกันหนาว ใช้คลุมไหล่ เช่นเดียวกับไทยลาว ที่นิยมใช้ผ้าขาวม้าพาดไหล่ ผ้าห่มของกลุ่มชนต่างๆ ในเวลาต่อมามีขนาดเล็ก ทำเป็นผ้าสไบเป็นส่วนแทนประโยชน์ใช้สอย เดิมคือห่มกันหนาว หรือปกปิดร่างกายส่วนบน โดยการห่มทับเสื้อ ผ้าห่มของภูไทที่เรียกว่า ผ้าจ่อง เป็นผ้าทอด้วยยืน มีเครื่องลายเครื่องพื้นหลายแบบนอกจากนี้ยังมีผ้าแพรวานอกจากผ้าจ่องแล้ว ชาวภูไทยังมีผ้าลาย ซึ่งใช้เป็นผ้ากันห้อง หรือใช้ห่มแทนเสื้อกันหนาวหรือต่อกลาง 2 ผืน เป็นผ้าห่มขนาดใหญ่พอสมควร การแต่งกายของชาวภูไท ยังนิยมสายสร้อยคอ สร้อยข้อมือ ข้อเท้า (ก้องแขน ก้องขา) ทำด้วยโลหะเงิน เปล้าผมเป็นมวยสูงตั้งตรงในสมัยโบราณใช้ผ้ามนหรือแพรมน ทำเป็นผ้าสี่เหลี่ยมเล็กๆ ม้วนผูกมวยผมอวดลายผ้าด้านหลังในปัจจุบันใช้ผ้าแถบเล็กๆ สีแดงผูกแทนแพรมน

วัฒนธรรมพื้นบ้านเผ่าภูไท หรือ ผู้ไท มีเอกลักษณ์เป็นจุดเด่นหลายประเภท เช่น การแต่งทำนองดนตรี เรียกว่า ‘ลายเป็นเพลงของภูไท’ มีบ้านแบบภูไทคือ มีป่องเอี่ยม เป็นช่องลม มีประตูป้องกันต่างยาวจรดพื้น มีห้องภายในเรือนเป็นห้องๆ ที่เรียกว่า ‘ห้องส่วม’ นอกจากนั้นยังมีวัฒนธรรมการทอผ้าห่มผืนเล็กๆ ใช้สำหรับห่มแทนเสื้อกันหนาวใช้คลุมไหล่ เรียกว่า ผ้าจ่องนอกจากนี้แล้วยังมีผ้าแพรวา ใช้ห่มเป็นสไบ ซึ่งมีแหล่งใหญ่ที่บ้านนาโก อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ดังนั้นชาวภูไทกุนินารายณ์ ภาพลัทธิควรจะตองอนุรักษ์ภาษาถิ่นผู้ไทวัฒนธรรมเหล่านี้เอาไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังจะได้ศึกษาต่อไป

2. องค์ประกอบของวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาว
ภูไทภูไทรายณ์ กาฬสินธุ์

วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวภูไทภูไทรายณ์ กาฬสินธุ์
แบ่งออกประเภทดังนี้ คือ 1. ขนบธรรมเนียม
ประเพณี และความเชื่อ 2 ภาษา วรรณกรรม
ศิลปกรรม และโบราณคดี 3. การละเล่นดนตรี และ
การพักผ่อน 4. ชีวิตความเป็นอยู่ 5. วิทยาการ ดัง
แสดงไว้ในตารางนี้

มนุษย์ย่อมมีวิถีชีวิต การดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน
ออกไป จนมีลักษณะเฉพาะตนเป็นสิ่งที่ไม่คงที่
ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้เกิดขึ้นจาก
ความต้องการของคนในสังคมที่คิดจะเปลี่ยนแปลง
และปรับปรุงวัฒนธรรมของตนให้เจริญงอกงามขึ้น
เหมาะสมกับสภาพชีวิตและแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
ไปในสมัยของตน

	ประเพณี/และ ความเชื่อ	ภาษา วรรณกรรม	ดนตรี การละเล่น	ชีวิต ความเป็นอยู่	วิทยาการ
จังหวัด กาฬสินธุ์	คนภูไทเป็นชนเผ่า ที่เอกลักษณ์เป็น ของตัวเอง การ แต่งกายประเพณี ที่สำคัญของเผ่า ภูไทซึ่งถือกันแต่ โบราณ ได้แก่ การลงข่วง พิธี แต่งงานการทำ มาหากิน การถือ ผี และการเลี้ยงผี	ใช้อักษรธรรม วรรณกรรมเด่น เช่น ไບลาน และศิลา จารี วรรณกรรมมี หลายประเภท เช่นวรรณกรรม เกี่ยวกับศาสนา ความเชื่อ นิทาน ประโลมโลก ตำนาน	โปรงกลาง แคน พิณโหวด ปี่กรับ เกราะ หมอลำซิ่ง ลำเพลิน ฟ้อนผู้ ไทเซิ้งบั้งไฟ ฟ้อน ไหว้ครู ท่าเดิน ซ่อม่วง มโนราห์ ดอกบัวบาน มยุรี มาลัยแก้ว'ลาย เป็นเพลงของภู ไท'	ทำ าก าร เกษตรกรรม ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทาน ข้าวเหนียว น้ำ พริกแจ้วบอง เลิศรส มีปลา ห้ำเป็นเครื่อง ปรุงหลัก	เชี่ยวชาญด้าน เย็บปักถักร้อย ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าแพรวาผ้าซิ่น หมี่ดินต่อเป็น ผืนซิ่นหมี่ขาว ภูไทคือการทอ และลวดลาย ทอหมี่ปลาหมี่ ตุ้ม หมี่กระจิง หมี่ซ้อ

ความสำคัญของวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ความสำคัญวัฒนธรรมมีลักษณะต่างวัฒนธรรม
เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้รับและถ่ายทอดสิ่งต่างๆ
จากมนุษย์ด้วยกันจากรุ่นสู่รุ่นเป็นมรดกทางสังคม
ภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมถ้าไม่มี
ภาษาจะไม่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือพัฒนา
วัฒนธรรมให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไปได้เป็นวิถีชีวิตของ
มนุษย์เราสามารถจำแนกวัฒนธรรมของสังคมหนึ่ง
ออกจากอีกสังคมหนึ่งได้ ทั้งนี้เพราะแต่ละสังคม

ภาษาถิ่นกับวัฒนธรรมพื้นบ้านภูไทที่อาจจะ สูญหาย

ภาษาภูไทเป็นภาษาดั้งเดิมของชนเผ่าภูไท เป็น
ภาษาอีสานอีกภาษาหนึ่งมีมาตั้งแต่บรรพกาลมีอายุ
ไม่ต่ำกว่า 600-700 ปีแต่ปัจจุบันสังคมรอบข้าง
ทำให้ภาษาถิ่นสั่นคลอน เจ้าของภาษาคิดว่าภาษา
อื่นทันสมัยหรือศิวิไลซ์กว่าภาษาตน ศรัทธาที่เคยมี
ในภาษาดั้งเดิมของตนลดลงอย่างรวดเร็ว ความล่ม
สลายในด้านรากเหง้าของภาษาถิ่นคือปลานมาอย่าง

เจียบกริบ เป็นภัยเจียบที่น่าตื่นตระหนก เพราะถ้า รากเหง้าถูกทำลายเอกลักษณ์ทางภาษาก็สูญสิ้นตาม ภาษาบ่งบอกถึงความเป็นชาติ บ่งบอกถึงถิ่นฐาน ภูมิสำเนา บ่งบอกถึงรากเหง้า ภาษาคือแก่นแท้ของการสื่อสาร

บรรพชนของชาวภูไท ท่านอนุรักษ์ภาษาภูไท ไว้หลายชั่วอายุคนแล้วเราคนรุ่นใหม่คิดถึงเรื่องนี้ เพียงใด การพูดได้หลายภาษาเป็นสิ่งที่ดีน่ายกย่อง น่าสนับสนุนส่งเสริม แต่ละท้องถิ่น แต่ละภาคแต่ละ ประเทศต่างก็มีภาษาเป็นของตนเอง จะว่าภาษาใดภาษาหนึ่งดีหรือวิเศษกว่าภาษาอื่นไม่ได้ เพราะ แต่ละภาษาจะมีคุณค่าอยู่ในตัวของมันเอง มันเป็น สัญลักษณ์ของชาติของเผ่าพันธุ์หรือรากเหง้า การที่จะใช้ภาษาใดในโอกาสหรือสถานการณ์ใด จึงเป็นสิ่งที่วิญญูชนต้องพิจารณา

ชาวภูไททุกุณารายณ์ กาฬสินธุ์ พูดภาษาภูไท เป็นหลักนี่คือสิ่งที่บ่งบอกว่าภาษาภูไทยังมีรากเหง้า ที่ฝังรากลึกแม้ว่ารากจะผุร่อนไปบ้างเพราะถูก กลืนจากภาษาอื่นหรือถูกแปลงจากคำดั้งเดิมนั้นคือ ธรรมชาติของภาษาการเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรม แต่สิ่งที่ผู้เขียนเป็นห่วงคือเกรงว่าภาษาภูไทจะถูก ลดความสำคัญลงไปเรื่อยๆ จนกลายเป็นภูไทอยู่ ภูไทกรุงเทพฯ ที่พูดภาษาไทยกลางแทนภาษาถิ่น สอนลูกหลานให้ลืมรากเหง้าแม้ว่าตนเองจะอยู่ใน ถิ่นเกิด นี่คือสัญญาณอันตรายทางรากเหง้า ทาง วัฒนธรรมทางภาษาที่น่าเป็นห่วง ขอเถอะครับขอได้

เป็นภูไทเว้าภูไทต้องใจกล้า
กับไทอื่นเว้าได้ตามใจเรา
ขอเพียงใช้ภาษาถิ่นแผ่นดินแม่
เว้าภูไทจงตามตามประเพณี

พูดภาษาภูไทกับภูไทด้วยกันดีกว่า อย่างน้อยก็กับคน ไทบ้านเดียวกัน เพื่อช่วยกันอนุรักษ์คุณค่าของภาษา ดั้งเดิมเอาไว้คู่บ้านคู่ถิ่นเกิดกำเนิดตนเพื่อจะได้เป็น เอกลักษณ์ของชาวภูไทบ้านเราต่อไปนานเท่านาน ส่วนการติดต่อสื่อสารกับไทบ้านอื่นที่ไม่ได้พูดภาษา เดียวกันกับเรานั้นก็แล้วแต่ท่านจะเลือกใช้ภาษาใด จึงจะเหมาะสมกับกาลเทศะ โดยเฉพาะภาษาภูไทเรา ควรอนุรักษ์ไว้คู่กับอนุสรณ์สถานตราบนานเท่านาน เพื่อให้ลูกหลานของเราได้สืบทอดสิ่งดีงามตลอดไป”

สรุป

ภาษาถิ่นภูไทนั้นเป็นภาษาที่มีคุณค่า สืบเนื่อง มาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันอยู่คู่กับกลุ่มชนเผ่าภู ไทมาช้านาน ที่มีความงดงามแสดงให้เห็นถึงความ หลากหลายของวัฒนธรรมพื้นบ้านและมีเอกลักษณ์ เฉพาะตัว สามารถแสดงออกถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นนั้นได้ ตลอดจนถึงเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อ สื่อสาร ตั้งแต่เด็กจนโต ไม่ว่าจะเป็นวัยไหน การ ติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ภาษาถิ่นภูไทมี ความเป็นเอกลักษณ์ ความงดงามของคำพูด แสดง ถึงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างแท้จริงของ เผ่าภูไทที่สมควรอนุรักษ์และส่งเสริมให้คงอยู่เคียง คู่กับเผ่าภูไท ในขณะที่เดียวกันก็ควรเผยแพร่ภาษาภู ไทเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคมใน แต่ละยุคสมัยได้เห็นความสำคัญของภาษา และควร หวงแหน อนุรักษ์ภาษาถิ่นภูไทสืบต่อไป

อยู่บ้านเฮาเริงรำกับรากเหง้า
ภาษาเขาภาษาใครพูดให้เป็น
กับญาติมิตรรอบข้างแลแล้วโดดเด่น
โปรดได้เห็นคุณค่าภาษาเรา

..เพชรภูไท..

เอกสารอ้างอิง

พิเชฐ สายพันธ์, ผู้ไท: ข้อถกเถียงทางประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ จุลสารไทยคดีศึกษา 18,2 (พ.ย.44-ม.ค.45) หน้า 44-52 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ, 2544.

_____ เมืองแฉง-เตียนเปียนฟู: การเมืองชาติพันธุ์และการเปลี่ยนผ่าน สู่รัฐสังคมนิยมของกลุ่มไทในเวียดนาม, วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา 30 (1) มกราคม-มิถุนายน, 2544. <https://www.gotoknow.org/posts/398713> <http://socanth.tu.ac.th/wp-content/uploads/2012/02/JSA30-๑-pichet.pdf>

พิชชา อุทโท หัวหน้าทีม (team leader) การอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณค่าของภาษาผู้ไท www.pootai.net all rights reserved: all rights reserved: Chaiyasuk, Thanyalak และ Asger Mollerup. ภาษาผู้ไท เพื่อสุขภาพ กรุงเทพฯ, 2556, http://www.baanjommyut.com/library_2/extension-1/dialect/

ข้อมูลประกอบจากอินเทอร์เน็ตและแหล่งข่าวออนไลน์ราชบัณฑิตยสถาน www.royin.go.th

จาก ASTV ผู้จัดการรายวัน บทความเรื่อง ภาษาถิ่นที่สูญหาย ความตายของวัฒนธรรม

จากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ออนไลน์ <http://www.dailynews.co.th> เบื้องหลังการผลิตผลงาน <http://www.daily-news.co.th/education/149797>, http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter_4-2.html, www.isan.clubs.chula.ac.th

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม Copyright by Department of Cultural Promotion 14 ถนนเทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310